МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
(повна назва підрозділу)

КАФЕДРА ПЕРЕКЛАДУ
(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор із науково-педагогічної роботи
_____ Сергій Слободян

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

ДІЛОВА РИТОРИКА І МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ
BUSINESS RHETORIC AND INTERCULTURAL COMMUNICATION

рівень вищої освіти другий (магістерський)

тип дисципліни вибіркова

мова викладання англійська

Миколаїв – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Ділова риторика і міжкультурна комунікація» скерована на підготовку фахівців усіх галузей знань усіх спеціальностей.

«28» лютого 2025 р. 18 с.

Розробник: *Солодка Анжеліка Костянтинівна, доктор педагогічних наук, професор, в.о. завідувача кафедри перекладу*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«Ділова риторика і міжкультурна комунікація»* розглянуто на засіданні кафедри перекладу
Протокол № 1 від «09» січня 2025 р.

В.О.завідувача кафедри *Анжеліка Солодка*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«Ділова риторика і міжкультурна комунікація»* розглянуто Методичною комісією філологічного факультету
Протокол № 5 від «12» березня 2025 р.

Голова *Лілія Рускуліс*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«Ділова риторика і міжкультурна комунікація»* погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу *Андрій Лабарткава*

Робочу програму навчальної дисципліни *«Ділова риторика і міжкультурна комунікація»* затверджено Навчально-методичною радою НУК
Протокол № 3 від «19» березня 2025 р.

Голова НМР НУК *Сергій Слободян*

© НУК, 2025
© Солодка А.К., 2025

ЗМІСТ

Вступ *4*
1. Опис навчальної дисципліни *5*
2. Мета вивчення навчальної дисципліни *6*
3. Передумови для вивчення дисципліни *6*
4. Очікувані результати навчання *6*
5. Програма навчальної дисципліни *6*
6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування *12*
7. Форми поточного та підсумкового контролю *12*
8. Критерії оцінювання результатів навчання *12*
9. Засоби навчання *15*
10. Рекомендовані джерела інформації *16*

ВСТУП

Анотація

Навчальна дисципліна «Ділова риторика і міжкультурна комунікація» скерована на засвоєння студентами основних теоретичних постулатів ділової риторики і міжкультурної комунікації як комплексного наукового напряму, опанування методиками ефективної комунікації з представниками інших культур у сфері бізнесу та мовленнєвої поведінки англійською мовою.

Змістові блоки навчальної дисципліни прислужаться студентам, які планують розпочати свою кар'єру передусім як бізнес-консультанти в політичній, рекламній сферах та у галузі перекладу.

Ключові слова: *ділова риторика, міжкультурна комунікація, стратегії міжкультурної взаємодії, культурні особливості комунікації, комунікативна особистість.*

Abstract

The academic discipline "Business Rhetoric and Intercultural Communication" is aimed at master degree students of the basic theoretical postulates of business rhetoric and intercultural communication as a comprehensive scientific direction, mastering the methods of effective communication with representatives of other cultures in the field of business and speech behavior in English.

The content blocks of the academic discipline will be useful for students who plan to start their careers primarily as business consultants in the political, advertising and translation spheres.

Keywords*: business rhetoric, intercultural communication, strategies of intercultural interaction, cultural features of communication, communicative personality.*

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 5</td><td rowspan="3">Усі галузі знань</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 3</td><td>5-й</td><td>5-й</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Електронний адрес РПНД на сайті Університету</td><td rowspan="7">Усі спеціальності</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>9-й</td><td>9-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекцій</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Індивідуальне науково-дослідне завдання
–</td><td>30 год.</td><td>12 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 150</td><td>30 год.</td><td>0 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 5;

самостійної роботи студента – 5</td><td rowspan="5">Освітній рівень:
другий (магістерський)</td><td>0 год.</td><td>0 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>90 год.</td><td>138 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання: 0 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю: комбінована</td></tr>
</table>

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Ділова риторика і міжкультурна комунікація» є засвоєння алгоритмів ефективних мовленнєвих комунікацій, набуття навичок та вмінь усвідомленого володіння мовленням у професійних ситуаціях, що сприятиме загальному розвитку мисленнєвих, нормативних мовленнєвих умінь і комунікативних навичок студентів та їхньої підготовці до ефективних контактів на рівні міжособистісної ділової комунікації та міжкультурної комунікації.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумов вивчення курсу немає.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни не передбачає формування та розвиток у студентів програмних результатів навчання через належність дисципліни до категорії вибіркових. Під час опанування матеріалами курсу студенти матимуть можливість: 1) ознайомитися з теоретичними засадами та практичним аспектом міжкультурної комунікації; 2) розвинути культурну сприйнятливість, набути здатність до правильної інтерпретації різноманітних видів комунікативної поведінки; 3) оволодіти вміннями та навичками застосування отриманих знань у конкретних ситуаціях міжкультурного контакту та нестандартних ситуацій життєвого і професійного спілкування; 4) навчитися технологій риторичної діяльності та форм ефективної переконуючої комунікації у професійно- й соціально-значущих ситуаціях, здобудуть практичні навички участі у полемічному діалозі, критичному аналізі зразків монологічного й діалогічного мовлення і мовленнєвої поведінки; 5) засвоїти правила і прийоми логічної побудови монологічного тексту, мовленнєвого впливу, основ аргументації та свідомого ставлення до публічного мовлення, мислення, культури.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Міжкультурна комунікація і ділова риторика: стратегії взаємодії

Змістовий модуль 1. The Basics of Intercultural Communication. Теоретичні засади міжкультурної комунікації.

Тема 1. The Concept and essence of Intercultural Communication. Поняття і сутність міжкультурної комунікації.

1. Предмет міжкультурної комунікації. Поняття і сутність міжкультурної комунікації.
2. Історичний огляд міжкультурної комунікації. Міждисциплінарна та академічна сфера міжкультурної комунікації. Основні підходи до визначення поняття «міжкультурна комунікація».
3. Сутність поняття «культура» в міжкультурній комунікації. Мова і культура. 4. Комунікація і спілкування: спільне, відмінне. Функції, манера та стиль спілкування. Об'єкт та суб'єкт спілкування й комунікації.
5. Структура міжкультурної комунікації. Основні теорії міжкультурної комунікації.
6. Основні детермінанти міжкультурної комунікації. Поняття контексту міжкультурної комунікації.

Література [3, с. 6-12]; [4, с. 25-31]; [5, с.12-24]; [6, с.8-15]; [7, с.8-21].

Тема 2. Identity, Stereotypes and Communication. Ідентичність, стереотипи і комунікація.

1. Етнічна та культурна ідентичність. Множинність ідентичності. Ознаки культурної ідентичності. Соціальні і культурні ідентичності. Концепція «свого» та «чужого». 2. Модель засвоєння «чужої» культури М. Беннета. Етноцентризм та мультикультуралізм.

3. Об'єктивні засновники багатоманітності культур. Етноцентризм та його різновиди. Культурний релятивізм. Перцепція та атрибуція у комунікації. Соціалізація. 4. Інкультурація. Механізми інкультурації (культурна трансмісія). Акультурація в міжкультурній комунікації. Основні форми акультурації. Культурна адаптація. 5. Культурний шок. Основні прийоми та способи досягнення взаєморозуміння. 6. Стереотипи в міжкультурній комунікації. Концепція стереотипів. Коріння стереотипів. Функції стереотипів. Значення стереотипів для міжкультурної комунікації. Негативні та позитивні стереотипи. Концепція упередженості.Типи упереджень. 7. Поняття розуміння в міжкультурній комунікації. Проблема сприйняття в міжкультурній комунікації.
8. Взаємодія і взаєморозуміння.
Література [3, с. 15-20]; [4, с. 32-40]; [5, с.25-32]; [6, с.17-26]; [7, с.25-36]; [9].

Тема 3. Verbal Communication. Вербальна комунікація.
1. Роль мови у вербальній комунікації. Функції мови: описова, експресивна, соціальна.
2. Специфіка вербальної комунікації. Типи вербальної комунікації: усна й письмова комунікація. Формальна й неформальна усна комунікація. Види усної комунікації. Письмова комунікація. Переваги й недоліки усної та письмової комунікації. Висококонтекстна й низькоконтекстна комунікація. Метамова та її особливості.
3. Ділове спілкування у висококонтекстних культурах. Особливості спілкування у низкоконтекстних культурах. Поліхромна й монохронна комунікація. Стилі вербальної комунікації: безпосередній і опосередкований, ретельно розроблений, суворий і стислий; індивідуальний та контекстуальний; інструментальний і афективний. 4. Культурні норми комунікації. Ввічливість як елемент вербальної комунікації. Стратегії мовної ввічливості.
5. Сигнали, що орієнтують комунікантів у процесі вербальної комунікації. Усвідомлення, інтерпретація й оцінка повідомлень у процесі вербальної комунікації. 6. Мовна обізнаність.
Література [3, с. 22-31]; [4, с. 41-50]; [5, с.36-41]; [6, с.27-40]; [7, с.37-41]; [9].

Тема 4. Non-Verbal Communication. Невербальна комунікація.
1. Сутність невербальної комунікації. Функції невербальної комунікації. та її контексти. Роль та місце невербальної комунікації в міжкультурній комунікації. Форми невербальної комунікації.
2. Проксемика. Дистанції спілкування. Невербальні комунікативні фактори, які впливають на просторову організацію спілкування.
3. Кінесика. Семіотичні класи жестів:
емблеми, ілюстратори, регулятори. Жестові наголоси. Дейктичні маркери. Симптоматичні жести. Вираз обличчя. «Мова тіла».
4. Окулесика: основні характеристики очної поведінки. Функції окулесики як складової частини невербальної комунікації. Класифікація поглядів щодо їх інтенсивності, взаємності, тривалості.
5. Такесика (гаптика): класифікація такесичних засобів комунікації. Такесична поведінка в різних культурах: контактні, дистантні культури.
6. Тактильна поведінка. Хронеміка. Класифікація культур згідно з принципом використання часу: монохронна і поліхронна культура. Циклічність. Формальний і неформальний відлік часу.
7. Екстралінгвістичні засоби невербальної комунікації. Просодичні засоби невербальної комунікації: артикуляція, темп, інтонація, ритм, тон, швидкість, гучність, голосові модифікації. Особиста подача. Артефакти. Оточення в міжкультурній комунікації..
Література [3, с. 32-50]; [4, с. 52-67]; [5, с.43-60]; [6, с.42-57]; [7, с.43-65]; [9].

Змістовний модуль 2. Intercultural Competence. Rhetoric as an Essential Component of Intercultural Communication in the Professional Field. Міжкультурна компетентність. Ділова риторика як необхідна складова міжкультурної комунікації за фахом.

Тема 1. Intercultural competence: strategies for overcoming conflicts. Міжкультурна компетентність: стратегії подолання конфліктів.
1. Міжкультурна компетентність: поняття міжкультурної компетентності. Роль міжкультурної компетентності в міжкультурному взаєморозумінні в процесі міжкультурної комунікації з представниками інших культур.
2. Міжкультурний діалог. Структура міжкультурної компетентності. Структурні компоненти міжкультурної компетентності: знання, уміння, готовність, особистісні якості.
3. Способи реагування в ситуаціях міжкультурної взаємодії. Міжкультурна грамотність. Принципи та методи розвитку міжкультурної компетентності.
4. Етапи культурного самовизначення особистості в процесі міжкультурної комунікації.
5. Поняття і сутність толерантності. Толерантність як результат міжкультурної комунікації. Інтолерантність. Природа міжкультурних конфліктів та їх види.
6. Засоби подолання міжкультурних конфліктів. Практичні рекомендації К. Ситарама й Р. Когделла щодо підвищення результативності міжкультурної комунікації.
Література [3, с. 52-60]; [4, с. 70-81]; [5, с.62-81]; [6, с.73-86]; [7, с.70-83]; [9].

Тема 2. Rhetorical Communication. Риторична комунікація.
1. Цілі і завдання ділової риторики. Сутність риторичної комунікації. Риторична модель комунікації: джерело повідомлення, канал комунікації, отримувач повідомлення. 2. Процес кодування повідомлення. Процес декодування повідомлення. Перешкоди, що виникають у процесі риторичної комунікації.
3. Риторична ситуація: контекст, ціль, аудиторія. Типи публічних промов: підготовлені промови, виголошені без написаного тексту, непідготовлені промови (імпровізація); промови, які спираються на рукописний текст; промови вивчені напам’ять.
4. Види публічних виступів у діловій риториці: мітингова промова, агітаційна, ділова промова. Переконання аудиторії засобами ділової риторики: етос, пафос, логос. Образ (імідж) і особистість ритора. Харизма ділової людини.
5. Національні особливості ділового спілкування.
6. Культура мислення як вмотивоване і нормативне використання мовного матеріалу і мовленнєвих засобів за певних ситуацій професійного спілкування.
7. Специфіка ділового мовлення. Компоненти поняття «культура ділового мовлення»: культура писемного мовлення, культура публічного усного мовлення.
8. Формування позитивного іміджу ділової людини України.
Література [1, с. 21-43]; [2, с.15-30]; [8, с.18-31]; [10, с.41-70]; [11, с.32-45].

Змістовний модуль 3. Basic elements of professional rhetoric and rhetorical devices. Основні елементи професійної риторики і риторичні прийоми.

Тема 1. Public Speaking. Written Business Communication. Публічний виступ. Письмова ділова комунікація.
1. Інвенція: мистецтво задуму промови, пошук і знаходження конструктивних ідей. Типи підготовки до промови, переваги і недоліки кожного з них. Концептуальний закон.
2. Процес і способи розробки концепції. Закон моделювання аудиторії. Прогнозування соціально-психологічних ознак. Стратегічний закон. Системна побудова оратором стратегії впливу на аудиторію. Тактичний закон. Психологічні аспекти впливу.
3. Цільова установка оратора. Диспозиція (архітектоніка промови): вступ, виклад, розробка (аргументація), заключна частина. Варіанти схеми. Вступ: види та функції. Виклад: моделі та методи. Аргументація: структура та види. Заключна частина: типи її побудови.
4. Стиль проголошення промови: правильність, чіткість, очевидність, доречність, пишномовність.

5. Публічне мовлення і здатність запам'ятати промову. Мистецтво проголошення промови перед аудиторією. Партитура тексту як програма дій оратора. Контакт між оратором та аудиторією. Ораторський шок. Стреси й стресори оратора.
6. Невербальна комунікація. Аналіз якості та ефективності продукту мисленнєво-мовленнєвої діяльності.
7. Самоаналіз (рефлексія), аналіз інших виступів. Планування і прогнозування ораторської діяльності. Ефективність і впливовість виступу оратора.
8. Письмова ділова комунікація. Принципи складання документів для міжнародних комунікацій, офіційних і ділових паперів, контрактів, листів, протоколів згідно з міжнародними стандартами діловодства. Структура і стиль викладу ділових документів.
9. Принципи організації та проведення міжнародних зустріч та переговорів, роботи в рамках міжнародних конференцій, організацій, інших форм практичного міжнародного співробітництва.
Література [1, с. 45-60]; [2, с.32-61]; [8, с.32-46]; [10, с.73-80]; [11, с.46-71].

Тема 2. Rhetorical devices in Public Speaking. Риторичні прийоми в публічному мовленні.
1. Риторичні прийоми: сутність і визначення. Вербальне оформлення промови. Пряма форма мовленнєвого впливу. Непряма форма мовленнєвого впливу.
2. Логіка і паралогіка.
3. Фігуративна практика. Риторичні фігури: риторичне звертання, запитання, заперечення, оклик, ствердження, «синтаксичне перетворення». Фігури скорочення апосіопеза, асиндетон, еліпсис, літота. Фігури додавання: анафора, епіфора, гомеотелевтон, кіклос, хіазм, гіпербола. Фігури розташування інверсія, паратеза, парцеляція. Звукові фігури повтору: алітерація, асонанс, повтор звуків наприкінці віршованих рядків - рима. Словесні повтори: слів, словосполучень, полісиндетон, плеоназм, тавтологія. Фразові повтори: синтаксичний паралелізм, анафора, епіфора, анепіфора (кільце), епанафора (стик). Фігури зіставлення: ампліфікація, градація, парономазія. Фігури протиставлення: антитеза, оксиморон. Тропи: метафора, метонімія, іронія.
4. Визначення й типи аргументації. Твердження. Типи тверджень. Дедуктивна й індуктивна аргументація. Риторичні силогізми. Риторичні аргументи. Аргументи до етосу: аргумент до авторитету, аргумент до особи. Аргументи до пафосу: аргумент до вигоди, аргумент до пихи, аргумент до жалю, аргумент до сили, аргумент до публіки. Аргументи до логосу: «до суті справи».
5. Сутність полеміки та її різновиди. Спільне та відмінне у різновидах полеміки, дискусії, диспуту, суперечки.
6. Мистецтво полеміки. Етика та етикет полеміста. Риси полемічного стилю. Культура полеміки. Полемічні прийоми.
7. Методи маніпулювання, шляхи їх визначення і подолання. Заборонені прийоми в полеміці.
8. Умови вибору мови і стилю полеміки у різних жанрах риторики. Доцільність використання емоцій, іронії, сарказму в суперечці, полеміці, дискусії, диспуті тощо. Конструктивізм полеміки, дискусії, диспуту.
Література [1, с. 61-125]; [2, с.72-124]; [8, с.47-71]; [10, с.82-102]; [11, с.75-115].

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	пр	лаб	с.р.		лек	пр	лаб	с.р.
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**
Модуль 1. Міжкультурна комунікація і ділова риторика: стратегії взаємодії										
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади міжкультурної комунікації										
Тема 1. Поняття і сутність міжкультурної комунікації	15	2	2	–	11	15	0	0	–	15
Тема 2. Ідентичність, стереотипи і комунікація	16	2	4	–	10	16	0	2	–	14
Тема 3. Вербальна комунікація	20	4	6	–	10	20	0	2	–	18
Тема 4. Невербальна комунікація	24	4	6	–	14	24	2	0	–	22
Разом за змістовим модулем 1	75	12	18	–	45	75	2	4	–	69
Усього годин	75	12	18	–	45	75	2	4	–	69
Змістовий модуль 2. Міжкультурна компетентність. Ділова риторика як необхідна складова міжкультурної комунікації за фахом										
Тема 1. Міжкультурна компетентність: стратегії подолання конфліктів	16	2	4	–	10	16	0	0	–	16
Тема 2. Риторична комунікація	29	4	4	–	21	29	2	2	–	25
Разом за змістовим модулем 2	45	6	8	–	31	45	2	2	–	41
Усього годин	45	6	8		31	45	2	2	–	41
Змістовий модуль 3. Основні елементи професійної риторики і риторичні прийоми										
Тема 1. Публічний виступ. Письмова ділова комунікація	14	4	2	–	8	14	0	0	–	14
Тема 2. Риторичні прийоми в публічному мовленні	16	8	2	–	6	16	2	0	–	14
Разом за змістовим модулем 3	30	12	4	–	14	30	2	0	–	28
Усього годин	30	12	4		14	30	2	0	–	28
Разом за курсом	150	30	30	0	90	150	6	6	0	138

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	The Concept and essence of Intercultural Communication. Поняття і сутність міжкультурної комунікації	2	0
2	Identity, Stereotypes and Communication. Ідентичність, стереотипи і комунікація	4	2
3	Verbal Communication. Вербальна комунікація	6	2
4	Non-Verbal Communication. Невербальна комунікація	6	0
5	Intercultural competence: strategies for overcoming conflicts. Міжкультурна компетентність: стратегії подолання конфліктів	4	0
6	Rhetorical Communication. Риторична комунікація	4	2
7	Public Speaking. Written Business Communication. Публічний виступ. Письмова ділова комунікація	2	0
8	Rhetorical devices in Public Speaking. Риторичні прийоми в публічному мовленні	2	0
	Разом	30	6

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до практичних занять – ***2 год. / 1 заняття***;
- виконання проєктних завдань – ***3–5 год. / 1 проєкт;***
- підготовка до тестового контролю – ***3–4 год. / 1 тест;***
- підготовка до підсумкового контролю – ***15 год. / 1 захід***
- підготовка до колоквіуму – ***15 год. / 1 захід***

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до практичних робіт	30	6
2	Виконання проєктних завдань*	33	79
3	Підготовка до тестового контролю	12	12
4	Підготовка до підсумкового контролю	15	30
5	Підготовка до колоквіуму з письмовою роботою	15	11
	Разом	105	138

6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування

Методи навчання:

1) на лекційних заняттях:

– лекція;
– пояснення;
– дискусія;
– диспут;
– ілюстрування;
– демонстрація;
– відеометод;
– майстер-клас

2) на практичних заняттях:
– практична робота;
– фронтальне опитування;
– частково-пошуковий метод;
– спостереження.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- усні відповіді (лише для студентів денної форми навчання);
- тестові роботи;
- проєктні (самостійні) роботи;
- контрольна робота;
- колоквіум.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу містить оцінки з поточного контролю та оцінки підсумкового контролю. В кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок, де студент може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок (усна відповідь, тест, проєкт, колоквіум) (максимально 85 балів) й оцінки за контрольну роботу (максимально 15 балів).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних і проєктних самостійних робіт, а також підготовки дослідницьких матеріалів до колоквіуму.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки лише досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній із позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

7. Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їхнє оцінювання

Усні відповіді на практичних заняттях	**Критерії оцінювання**
2	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, містить аргументовані висновки з доречним ілюстративним матеріалом, може підкріплюватися коректними цитуваннями думок / поглядів учених.

1,5	Відповідь в цілому правильна, доволі повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
1	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована з використанням неправильної / некоректної термінології.
0,5	Відповідь частково правильна, містить неточності, проте не містить жодних аргументів та ілюстративного матеріалу.
0	Студент не дає відповіді чи його відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 30 балів (15 відповідей по 2 бали).

Тестові роботи	**Критерії оцінювання**
5	Студент надав 10 правильних відповідей на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 100 %.
4,5	Студент надав 9 правильних відповідей на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 90 %.
4	Студент надав 8 правильних відповідей на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 80 %.
3,5	Студент надав 7 правильних відповідей на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 70 %.
3	Студент надав 6 правильних відповідей на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 60 %.
2,5	Студент надав 5 правильних відповідей на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 50 %.
2	Студент надав 4 правильні відповіді на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 40 %.
1,5	Студент надав 3 правильні відповіді на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 30 %.
1	Студент надав 2 правильні відповіді на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 20 %.
0,5	Студент надав 1 правильну відповідь на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 10 %.
0	Студент не надав жодної правильної відповіді на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 0 %.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 15 балів (3 роботи по 5 балів).

Самостійна (проєктна) робота	**Критерії оцінювання**
5	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, підбирає доречний ілюстративний матеріал, здійснює коректні та доцільні цитування, а також грамотно проводить експеримент і на високому рівні здійснює обробку його результатів.
4	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, допускається незначних помилок у добірці ілюстративного матеріалу, здійснює коректні та доцільні

	цитування, в експериментальних роботах містяться незначні недоліки в обробці їхніх результатів.
3	Студент виконує роботу з порушенням установленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але поверхнево чи з певними неточностями, подає недоцільні цитування та недоречні ілюстрації, а також виконує експериментальні роботи не на різнотипних мовленнєвих матеріалах та з недостатньою кількістю респондентів.
2	Студент виконує роботу з порушенням установленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але не презентує аналітику різних наукових джерел, не підбирає доречний ілюстративний матеріал, не наводить коректні та доцільні цитування, проводить експерименти, проте не презентує обробку його результатів та не демонструє вміння робити висновки.
1	Студент виконує роботу з методичної допомоги викладача на кожному етапі проведення експериментів.
0	Студент не виконує роботи.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 30 балів (6 робіт по 5 балів).

Контрольна робота	**Критерії оцінювання**
ДФН 15–13 ЗФН 39–30	Робота виконана без змістових помилок (завдання I, II та III рівнів складності), містить точні відповіді на питання теоретичного характеру, правильно ідентифікує технологію і правильно виявляє брехню в тексті. Бал знижується в разі наявності орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН 12–10 ЗФН 29–20	Робота представлена з повними та правильними відповідями всіх рівнів складності, студент правильно ідентифікує технологію профайлінгу і правильно структурує хід виявлення брехні в тексті, проте допускається помилок шляхом упущення кількох відповідних маркерів. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 9–7 ЗФН 19–10	Робота виконана з огріхами в описі технології профайлінгу, проте безпомилково виконано завдання I та II рівнів складності. В такій роботі завдання щодо детекції брехні в тексті виконано неправильно. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 6–4 ЗФН 9–6	Робота виконана з неточностями у формулюванні дефініцій термінів (II рівень складності) та значними огріхами в описі технології профайлінгу (III рівень складності). Завдання щодо детекції брехні тексті виконано неправильно або не виконано взагалі. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 3–1 ЗФН 5–1	Робота містить значну кількість помилок у завданнях усіх рівнів складності або незначну кількість помилок у завданнях I та II рівнів складності та відсутності виконання завдань III рівня. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
0	Робота не виконувалася.

	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 15 балів (для ДФН) / 39 балів (для ЗФН)

Колоквіум із письмовою роботою (дослідженням)	**Критерії оцінювання**
10	Студент ретельно проводить аналітичний огляд літератури, самостійно організовує експеримент, правильно здійснює обробку його результатів, робить логічні та аргументовані висновки, вказує на перспективи їхнього застосування рішення в подальшій практичній діяльності, а також правильно із мовного й технічного поглядів оформлює думки у вигляді письмової роботи.
9–7	Студент ретельно проводить аналітичний огляд літератури, самостійно організовує експеримент, правильно здійснює обробку його результатів, робить логічні висновки, проте без додаткової аргументації та вказівки на перспективи подальших досліджень, а також правильно із мовного погляду оформлює думки у вигляді письмової роботи. Допускається незначна кількість технічних огріхів.
6–4	Студент поверхнево чи з певними неточностями проводить аналітичний огляд літератури, виявляє труднощі під час організації експерименту, проте правильно здійснює обробку його результатів, робить висновки, проте без додаткової аргументації та вказівки на перспективи подальших досліджень, а також правильно із мовного погляду оформлює думки у вигляді письмової роботи. Допускається незначна кількість технічних огріхів.
3–2	Студент поверхнево чи з певними неточностями проводить аналітичний огляд літератури, виявляє труднощі та допускається грубих помилок під час організації експерименту, помилково оброблює його результати, робить висновки без додаткової аргументації та вказівки на перспективи подальших досліджень. Допускається незначна кількість мовних і технічних огріхів під час оформлення тексту письмової роботи.
1	Студент проводить аналітичний огляд літератури, експеримент та здійснює обробку його результатів із подальшим оформленням у вигляді письмової роботи з допомоги викладача
0	Студент не підготував дослідження або надав на перевірку викладачеві роботу не власного авторства.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 10 балів

Форма контролю	**Максимальна кількість балів**	
	Денна форма	**Заочна форма**
Практичні заняття	15х2 бали = 30 балів	3х2 бали = 6 балів
Самостійна (проєктна) робота	6х5 балів = 30 балів	6х5 балів = 30 балів
Колоквіум із письмовою робою	1х10 балів = 10 балів	1х10 балів = 10 балів
Тестування	3х5 балів = 15 балів	3х5 балів = 15 балів
Контрольна (письмова) робота	1х15 балів= 15 балів	1х39 балів = 39 балів
Всього	**100**	**100**

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т1	Відповідь на практичному занятті	2		
	Т2	Відповідь на практичному занятті	4	Відповідь на практичному занятті	2
		Проєкт	5	Проєкт	5
	Т3	Відповідь на практичному занятті	6	Відповідь на практичному занятті	2
		Проєкт	5	Проєкт	5
	Т4	Відповідь на практичному занятті	6		
		Проєкт	5	Проєкт	5
	ПМК	Тест	5	Тест	5
ЗМ 2	Т1	Відповідь на практичному занятті	4		
		Проєкт	5		
	Т2	Відповідь на практичному занятті	4	Відповідь на практичному занятті	2
		Проєкт	5	Проєкт	5
	ПМК	Тест	5	Тест	5
ЗМ 3	Т1	Відповідь на практичному занятті	2		
	Т2	Відповідь на практичному занятті	2		
		Проєкт	5	Проєкт	5
	ПМК	Тест	5	Тест	5
Колоквіум			10	Колоквіум	10
Контрольна робота			15	Контрольна робота	39
Підсумковий контроль		Залік		Залік	
Сума			100		100

9. Засоби навчання

Наочним матеріалом для лекційних занять слугують передусім графічні засоби, а саме друковано-роздатковий матеріал у вигляді ілюстративних таблиць, опорних схем, рисунків; мультимедійні засоби (комп'ютерні презентації); відеоматеріали (навчальні кінофільми, а також інтерв'ю, виступи, сеанси гіпнозу, рекламні та політичні відеоролики тощо як фактографічний матеріал).

На практичних заняттях прислужиться бібліотечних фонд Університету та електронні репозитарії світу, а також різнорідні лінгвістичні фактажі для проведення експериментів (текстові та відеоматеріали).

Під час виконання завдань самостійної роботи доцільним стане використання бібліотечного фонду та енциклопедій, словників, довідників.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Олійник О. Б. Сучасна ділова риторика: навч. посібн. Київ: Кондор, 2018. 166 с.
2. Нищета В. А. Риторика : навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 220 с.
3. Солодка А. К. Кроскультурна взаємодія: теорія, методологія, практика: монографія. Миколаїв : Іліон, 2014. 204 с.
4. Солодка А. К. Кроскультурний інтегратор: навч.-метод. посібник для студентів вищих навч. закладів / А. К. Солодка. – Миколаїв: Іліон, 2014. – 36 с.
5. Bennett M. Basic Concepts of Intercultural Communication: Paradigms, Principles, & Practices. Boston: Intercultural Press, 2013.
6. Brislin R. Working with Cultural Differences: Dealing Effectively with Diversity in the Workplace (Contributions in Psychology Number 51). Westport, Conn: Praeger, 2009.
7. Goshyluk V. B., Goshyluk N. S. A Glossary of Intercultural Communication. Ivano-Frankivsk, 2010. URL:http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Kushynova/0033930.pdf.

Допоміжна література

8. Барановська Л. В., Глушаниця Н. В. Психологія ділового спілкування : навч. посібник. Київ: НАУ, 2016. 248 с.
9. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. Київ: Довіра, 2007. 205 с.
10. Воронкова В.Г., Беліченко А.Г., Мельник В.В. Етика ділового спілкування: навч. посіб. Львів; Магнолія, 2017. 312 с.
11. Гриценко Т. Б. Риторика: навч. посіб. Київ: НАУ, 2016. 186 с.
12. Кравченко, Г. Ю., Лю, Я. Сутність і структура міжкультурної компетентності майбутніх перекладачів. Імідж сучасного педагога, 2023. №2(197), С. 42–46. URL: https://doi.org/10.33272/2522-9729-2021-2(197)-42-46
13. Резунова О. С. Міжкультурна компетентність як необхідна складова професійної компетентності сучасного фахівця. Науковий огляд № 1(73), 2021, с 28-40, https://dspace.dsau.dp.ua/handle/123456789/4998
14. Hammer M. R. Intercultural competence development. In J. M. Bennett (Ed.), The SAGE encyclopedia of intercultural competence (pp. 483-486). Thousand Oaks, CA: SAGE Publishing, Inc, 2015.

15. Vasylenko O. Міжкультурна компетентність: поняття, структура, принципи та методи розвитку. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. 2022. 22(2), 59-67. https://doi.org/10.35387/od.2(22).2022.59-67
16. UNESCO Digital library https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000219768.

Інформаційні ресурси:

17. Global Translations Systems. URL: http://www.globaltranslation.com/index.php (дата звернення 03.08.2023).
18. Presentations: Challenge URL: http:// www.financialcenter.com (дата звернення 20.06.2023).
19. Advice on Academic Writing URL: http://www.etoronto.ca/writing/ (дата звернення 22.07.2023).
20. Academic English. URL: https://help.open.ac.uk/develop-your-listening-and-speaking (дата звернення 22.07.2023).
21. Academic writing skills. URL: http://grammar.yourdictionary.com/style-andusage/academic-writingskills.html . (дата звернення 22.07.2023).
22. Advice on Academic writing. URL: http://www.writing.utoronto.ca/advice . (дата звернення 22.07.2023).
23. Cambridge dictionaries online. URL:http://dictionary.cambridge.org/ .(дата звернення 22.07.2023).
24. English language and usage. URL: http://english.stackexchange.com/questions/231244/linguistic-term-for-allexisting-words (дата звернення 22.07.2023).